WASHINGTON

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1951. No. 56. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 9, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СЕНАТ ОБМЕЖУЄ ЗБРОЙНІ СИЛИ КРАЇНИ

Вашингтон, 7 березня. — Не зважаючи на рішучі закиди департаменту оборони, сенат одобрив поправку до військового законопроєкту і так обмежив кількість вояків у збройних силах Злучених Держав до 4,000,000. При голосуванні було 49 сенаторів за обмеження, проти було 41. Секретар оборони, ген. Джордж К. Маршал, натаврував це обмеження гострими словами. Він назвав його „іграшкою з красвою оборону серед теперішнього хаотичного положення в світі" — коли ми змагаємо тепер до зорганізування збройних сил в числі 3,452,000 вояків, то це тільки мінімальна сила, а не вершок серед теперішнього положення" — пригадував Маршал. Голова об'єднаних ген. штабів, ген. Омар Н. Бредлі, заявив, що таке обмеження є „потіхою для кожного ворога". Якщо б сенат знав кількість збройних сил інших країн, то зробив би велику прислугу для Америки. Коли таких інформацій немає, тоді дивно виглядає обмеження збройних сил Америки. — У серпні минулого року Конгрес обмеження до 1954 р., отже теперішня ухвала сенату стверджує попередню ухвалу до п'ятьох років, якщо це палата репрезентантів прилучиться до ухвали сенату.

Окремо радили об'єднані сенатські комісії збройних сил і закордонних справ і 13 голосами проти 11 одобрили резолюцію, щоб вислати до Европи наземну армію під командою ген. Двайта Д. Айзенгавера, з застерогою, що президент попросить наперед опінію об'єднаних ген. штабів, заки вишле армію.

АТОМОВА БОМБА „КЛЮЧЕМ" ДО ПЕРЕЖИТТЯ

Ню Йорк. — Федеральний прокуратор, Ирвінґ Сейпол, відчитав акт обвинувачення проти трьох підсудних, які відповідають за злочин шпигунства в користь чужої держави, поповнений тим, що вони змовлялися для крадіжі й передання Совєтській Росії „єдину зброю, яка може бути ключем до пережиття країни і світового миру, а цим ключем є атомова бомба". Підсудними являються: Джуліюс Розенберг, у віці 33 років, його жінка Етел, 35 років життя, Мортон Собелл, 34 роки. Прокуратор назвав їх „зрадливими американцями" і схарактеризував їх як „покловників Совєтської Росії й світового комунізму".

ДОПИТИ НАД СПЕКУЛЯЦІЄЮ ҐРУНТІВ В ОКОЛИЦІ АТОМОВИХ ПІЛЬ

Вашинґтон. — Федеральне Слідче Бюро, спільна конгресова Комісія Атомової Енергії і Стейт Савт Каролайна переводять слідство над спекуляцією ґрунтами в околиці земельних просторів, які закупив уряд на досліди з атомовою силою 27 і 28 листопада 1950 р. Парцелі в сусідстві купив Волтер В. Пейс, власник мясарської крамниці в місті Солт Лейк Ситі, у стейті Юта, на середнім заході ЗДА. Південна Каролайна положена у віддалі двох тисяч миль. Пейс заплатив тоді за парцелі $44,000, а після урядового оголошення про осування бази для атомових винаходів у цій околиці, продав землю за $120,000, отже заробив „на чисто" $76,000, заки ще за неї заплатив. У Вашинґтоні не вірять, щоб це був припадок. Думають, що то хтось з високих урядовців, який знав тайну, дав знати Пейсові про недалеку трансакцію.

ЦІЛУНОК ДИТИНИ ОНОВИВ ЗІР

Глендейл, у Каліфорнії. — Сорокдва-річний Гилберт Сойер прозрів несподівано, коли трирічний синок свояка, якого він відвідував, поцілував його в обличчя. Сойер осліп внаслідок вибуху два роки тому. Після осліплення він одружився і коли не бачив своєї жінки. Він поїхав з нею на відвідини до її свояків у Комтон і там сидів на травнику проти сонця. Несподівано прибіг до нього синок свояка і його поцілував.

ЗМОВНИК НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА ДІСТАВ СМЕРТНИЙ ПРИСУД

Вашинґтон. — Оскар Коллаззо, який брав участь у змові на життя президента і 1 листопада 1950 р. виконав напад на Дім Блера, де мешкає през. Труман, признаний винуватим убивства, за яке жде його кара смерти. Акт обвинувачення закидав Коллазові участь у змові на життя президента і в стрілянині, серед якої згинув сторож Білого Дому, Леслі Коффелт, хоч його застрілив другий змовник, Ґриселіо Торресола, який теж згинув у боротьбі. Судейська лава потвердила, що Коллаззо приготовляв убивство наперед і що серед виконання наміру став причиною смерти сторожа. Підчас судової розправи Коллаззо твердив, що він і його спільник Торресола плянували тільки стрілянину для демонстрацій, щоб звернути увагу на положення Порто Ріка, яке є посілостю Злучених Держав, а добивається своєї незалежности. Присуд судді буде оголошений пізніше, а в міжчасі оборонець заповів апеляцію проти майбутнього присуду.

624 ГРУП НА ЛІСТІ ПІДРИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашингтон. — Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів оприлюднила лісту 624 організацій і 204 видавництв, які урядові бюра вважають за підривні. Ліста складена в азбучнім порядку. Першою підривною групою в списку являється: „Абалиш Піонедж Коммітті" („Комітет для усунення панщини"), а останньою „Заєднічар". Це є хорватський журнал „Братерство", видаваний Хорватським Братнім Союзом, який боронить Совєтської Росії, а нападає на Америку. Список зладжений на підставі інформацій потверджених уже давніше згаданою комісією, або генеральним прокуратором, чи теж стейтовими законодавчими комісіями в Каліфорнії, Массачусетс, Ню Йорк, Вісконсин, Пенсилвенії і містом Ню Йорк.

При складанні лісти міродайними були 13 питань, як напр.: Чи на зібраннях організації промовляють комуністи або їхні агенти? — Чи організації містяться в льокалях або будинках комуністичних організацій? Чи публікації друкуються в комуністичних друкарнях? — і т. п.

В АМЕРИЦІ

● **Започатковано сенатське слідство** проти „продавання федеральних джабів" у стейті Міссісіпі. Надужить допускаються впливові особи, що тримають з теперішньою партією при владі.

● **Закликав телефоном похоронника,** а заки той приїхав, застрілив себе Джеррі Сімсон у місті Гюстон, у стейті Тексас. Він полишив вказівки, як його поховати.

● **День Масарика в Ню Йорку** проклямував посадник Імпеллітері на середу, 7 березня. Проклямація появилася щойно в передодень 101 річниці народження основника відродженої Чехословаччини.

● **Оголошення на нові дві сторінки** газетного формату появилися у щоденниках для розповсюдження нового телевізійного апарату. У ньому виходить картина на 30 цалів на місце дотеперішньої 19-цалевої.

● **Перевернена автомобілева табличка** з числом 611,969 дала поліції в Питсбурґу нагоду направити помилку, коли арештувала за швидку їзду власника авта. Табличка має число 696, II9.

М'Артур про безвихідність війни в Кореї в теперішних обставинах

Сувон, Корея, 8 березня. Головний командант збройних сил Об'єднаних Націй на Далекому Сході, ген. Доґлес МекАртур, що вчора знову відвідав фронт в Кореї, склав опісля дбайливо приготовану офіціяльну заяву, в якій стверджує повну безвихідність війни в Кореї в теперішніх обставинах. З військової точки зору він не бачить жадних можливостей виграти війну, якщо в найкоротшому часі не будуть винесені політичні і військові рішення міжнародного порядку, які переходять його повновласті. При цьому він заявив, що теж комуністам вже два рази не пощастило перешити війну та що теж вони мусять здавати собі справу з такої безвихідности війни і для них. Це вже були дванадцяті відвідини ген. МекАртура на фронті, які він цим разом відбув в товаристві команданта сухопутних військ в Кореї, ген. Ріджвея. Важливість зложеної ген. МекАртуром заяви підкреслюється вже хочби тим, що він її прочитав, наголошуючи кожне слово. Він заявив: „Вітальні рішення мусять бути тепер винесені — рішення далеко поза засягом наданих мені повновластей — рішення не тільки військові і не тільки політичні, але які на найвищому міжнародному рівні повинні дати відповідь на темряву, яка заслонює тепер нерозв'язані проблеми, що виникли внаслідок необ'явленої війни Червоного Китаю в Кореї". Вважаючи, що похід аліянтів дальше на північ тільки поліпшив би і скоротив би ворожі постачання „з необмежених протегованих резерв в Манджурії", ген. МекАртур вважає, що найліпшим виходом для аліянтів в теперішніх обставинах є продовжувати теперішню тактику виводити ворога з рівноваги, обмежуючи його активність далеко від його власних кордонів". Але це не розв'язує основних проблем теперішньої війни, якої в той спосіб не можна виграти. Цій заяві головного команданта О.Н. прикладається в міжнародних військових і політичних колах велику увагу та надається їй великого значення.

ГЕН. МекАРТУР ВИХОДИТЬ З ЛІТАКА В ТОКІО, вернувшись зі своїх дванадцятих вже відвідин фронту в Кореї, під час яких склав офіційну заяву щодо „безвихідности корейської війни в теперішніх обставинах", та ствердивши, що аліянтський фронт є в „знаменитій формі".

„КАМПАНІЯ ПРАВДИ" ПРИ „ГОЛОСІ АМЕРИКИ"

Вашингтон. — Департамент стейту назначив комісію з одинадцяти провідних бизнесовців для допомоги урядові виповнити програму, призначену для „Голосу Америки" і для інших проєктів. На чолі комісії поставлений Филип Д. Рід з Дженерал Електрик Компані. Комісія буде мати назву „Загальний Бизнесовий Комітет Злучених Держав для Дорадчої Комісії Інформацій". Вона має на увазі переводити програму Департаменту Стейту під назвою „Кампанія Правди". Подібні комітети мають бути створені з-поміж інших груп, а саме робітництва, радієвих передач, фільмової промисловости, преси й видавництв. Один член нового комітету поїде до Европи, щоб там порозумітися в справі „Кампанії Правди".

СОВЄТИ ЗВ'ЯЗУЮТЬ ТРІЄСТ З ОБГОВОРЕННЯМ СПРАВИ АВСТРІЇ

Париж, 8 березня. — Совєтський представник на конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що підготовляють порядок нарад для конференції Ради міністрів, заявив вчора, що Совєтський Союз погодиться на запропоновану західніми аліянтами другу точку відносно обговорення проблеми Австрії тільки тоді, якщо аліянти погодяться обговорити рівночасно справу Трієсту. Совєтський Союз вважає, що аліянти порушили мировий договір з Італією, перетворивши Трієст у свою „військову і морську базу". Друга точка в західній пропозиції звучить: „Завершення договору для встановлення незалежної і демократичної Австрії", а Громико „доповняє" її: „та виконання мирового договору з Італією, головно відносно Трієсту". У факті, що Москва відступила від свого дотеперішнього ігнорування справи Австрії, хоча й зробила це на свій підступний лад, з яким західні аліянти вже від давна познайомлені, добачується деяку можливість, що остаточно таки пощастить приготовити порядок нарад для Ради міністрів і їх конференція могла б таки відбутися, хоча ніхто зі західних союзників не робить собі злудних надій щодо можливостей її висліду. Американський представник, д-р Джессуп, назвав совєтський плян щодо Австрії і Трієсту „фальшиво логічним" та відразу підніс справу порушення Совєтами мирових договорів зі сателітами, озброєння яких зі совєтського боку вже далеко переступили встановлені договорами рямці. Проте, західні представники відложили свою кінцеву відповідь на совєтську пропозицію, бажаючи насамперед порозумітися зі своїми урядами. Наради продовжуватимуться.

БРИТАНСЬКИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК В ПЕЙПІНҐУ

Гонг Конг, 8. березня. — Комуно-китайська радіовисильня передала офіціяльне повідомлення, що до Пейпінґу прибув британський шарже д'афер Лайонель Г. Лемб. Ціллю його приїзду подається — „розмови про встановлення дипломатичних стосунків між Британією і Китаєм".

● **Папа Пій прийняв** на приватній авдієнції у Ватикані команданта американської фльоти, — адмірала Шермана.

КЕЙІ ПРОБУЄ СТВОРИТИ НОВИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ

Париж, 8. березня. — Колишній премієр з Радикальної партії, Генрі Кейі, прийняв вчора пропозицію президента Оріоля та намагається створити новий уряд Франції, після резиґнації попереднього тижня уряду премієра Плєвена. Впродовж вчорашнього дня він намагався довести до компромісу партійні непорозуміння і суперечності щодо нового виборчого закону й сьогодні він виступить зі своїми пропозиціями перед Національною Асамблеєю. В поінформованих колах вважається, що цим разом Кейі має деякі ліпші виглядки ніж соціяліст Міллет, що два дні тому не потрапив здобути в парляменті потрібної більшости голосів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ВОЛІ ДЛЯ НАРОДІВ СССР

Ню Йорк. — Заснування Американського Комітету Волі для Народів СССР, який має за завдання постачати „моральну і матеріяльну допомогу" втікачам з Росії у їхній боротьбі проти совєтського режиму — подано до прилюдного відома. Головою комітету є звісний письменник і редактор Юджін Лайонс, а містоголовою Аллен Гровер, віцепрезидент видавництва журналу „Тайм". Секретарем є письменник Вилием Л. Вайт. Комітет має на цілі постачати допомогу через зцентралізовану організацію, в якій будуть заступлені „всі демократичні елементи" з-поміж втікачів з Совєтського Союзу.

НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОГО ЗАКІНЧЕННЯ КОНТРОЛІ

Франкфурт, 8. березня. — Перший німецький відгомін на вчорашнє повідомлення про далекойдучу провірку аліянтами дотеперішнього окупаційного статуту в Німеччині та надання Західно - Німецькій Республіці нових повних повновластей зводиться до того, — що ця провірка є „за мала і за пізна". Німці солідарно домагаються тепер повного закінчення окупації та аліянтської контролі і повного привернення Західній Німеччині прав суверенности, в заміну за повне включення тої країни в західну спільноту та її повну участь в західній оборонній підготовці.

● **Західно-німецькі власті** висловлюють надію, що вони гратимуть відповідну ролю в заповідженій конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, але аліянти повідомили, що цеї ролі вони „не можуть гарантувати".

АЛІЯНТИ ПОЧАЛИ НОВИЙ НАСТУП В КОРЕЇ

ВЕЛИКІ АЛІЯНТСЬКІ СИЛИ ПЕРЕЙШЛИ РІКУ ГАН. — ВОРОГ АТАКУЄ НА СХОДІ.

Токіо, 8. березня. — Великі аліянтські сили, під прикриттям артилерійського вогню та при сильній підтримці авіяції, переправились вчора в двох місцях через ріку Ган та створивши на північному березі мостові причілки, почали наступ. — Сьогодні вранці вони вже зайняли около три милі ворожого терену. Ворожий спротив на північ від Ган помітно збільшився, а до найзапекліших боїв приходило на правому крилі в околиці Янґийонґ. Переправу через Ган зроблено в двох місцях: в одному около 15 миль від окупованого червоними Сеул і в другому недалеко вливу в ріку Ган її головного доплиму Пухан. Не зважаючи на запеклий спротив ворога, аліянтські сили йдуть вперед, завдаючи ворогові важких втрат та здобуваючи полонених. Після однотижневої деякої передишки та обмеження боїв головно до патрульних акцій, вчора вже теж червоні почали широку фронтову акцію, наступаючи на південно-корейські позиції на східному секторі фронту, около 20 миль від побережжя. Аліянтська артилерія та сильні з'єднання авіяції негайно були відправлені на допомогу корейцям. Ворожий похід був припинений. Аліянтську переправу через Ган попередив один з найсильніших в дотеперішній війні гураганних вогнів аліянтської артилерії, що вистріляла около 50,000 „рунд" через ріку, очищуючи від ворога її північний беріг. Негайно після того та під дальшим прикриттям артилерії і при підтримці авіяції почалася переправа через ріку в човнах. Після встановлення першої бази на північному березі, аліянтські сапери негайно перекинули через ріку понтоновий міст, по якому почали переправлятися танки та важка артилерія. Подібна акція почалася тоді й в інших місцях. Ворог початково пробував переходити до протинаступу, але всі його спроби були відбиті з кривавими втратами для нього. — Теж на центральному секторі фронту з'єднання морської піхоти продовжували свій повільний похід вперед. Бої продовжуються на цілому фронті.

О. Н. РОЗГЛЯДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ПІДКРІПЛЕНЬ ДЛЯ КОРЕЇ

Лейк Саксес, 8. березня. — Комітет О. Н., створений для підготовки дальших санкцій проти комуно-китайського аґресора в Кореї, заповів можливість нового заклику до всіх членів Об'єднаних Націй, щоб вони вислали дальші контингенти своїх військ та збільшили постачання воєнного матеріялу для армій ген. Мек Артура в Кореї. Дванадцять членів цього Комітету мають відбути сьогодні закриту сесію, обмірковуючи можливість дальших карних заходів проти визнаного агресором червоного Китаю. — Американський представник заповів, що Злучені Держави в найближчих днях запропонують цілий ряд нових можливостей акції проти агресора, головно дальше обмеження торговельних стосунків з ним та припинення дальших дипломатичних зв'язків.

В КОРЕЇ 52,448 АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ

Вашингтон, 8. березня. — Департамент оборони вчора проголосив, що американські втрати в корейській війні від її початку до кінця минулого тижня виносили 52,448 вояків і старшин. В цьому є 7,857 вбитих в акції, 34,692 поранених і 9,899 пропавших в акції, отже переважно полонених. З-поміж поранених опісля 911 померло від ран і теж 85 з-поміж пропавших вважається за вбитих. З усіх втрат 43,598 припадає на сухопутні війська, — 596 на фльоту, 7,830 на морську піхоту і 416 на авіяцію. В ці втрати не включені ті, що їх понесено внаслідок хворіб і відморожень, хоча вони незначні.

РЕЛІГІЙНИЙ ФАНАТИК ВБИВ В МЕЧЕТІ ІРАНСЬКОГО ПРЕМІЄРА

Теґеран, Іран, 8 березня. Один релігійний фанатик застрілив вчора під час похорону в мечеті іранського премієра ген. Алі Розмару, політику реформ якої підтримували Злучені Держави. Вбивство було вершком кілька-тижневої політичної агітації, в якій іранські націоналісти виступали проти премієра за його опозицію до націоналізації англо-іранської нафтової компанії. Вбивником є 26-літнього тесляра Абдулю Ростеґара, і трьох його спільників заарештовано на місці. Всі вони належали до фанатичної музулманської секти. Не виключається можливости, що вони могли бути тільки хитро використаним сліпим знаряддям большевизму, рішучим ворогом якого був убитий премієр. Негайно після вбивства, молодий шах іменував колишнього губернатора Азербайджану, Халіля Фагімі, тимчасовим премієром, що наказав війську і поліції гостре поготівля проти можливих розрухів в країні. Три години після вбивства іранський уряд відбув нагле засідання. Премієра вбито одним пострілом ззаду в голову і опісля вбивник виддав ще 3 стріли, один з яких потрапив вже смертельно пораненого премієра в спину. Під час арешту вбивника був поранений один поліцай.

ПОНАД 21% СОВЄТСЬКОГО БЮДЖЕТУ НА ЗБРОЄННЯ

Москва, 8 березня. Вчора на спільній сесії Верховної Ради СССР та в присутності Сталіна і всіх членів Політбюра, совєтський міністер фінансів Арсеній Г. Звєров зголосив проєкт нового бюджету, 21.2% з якого призначені на збройні сили. В попередньому бюджеті на ті цілі було призначено 18.5%. Зі загальних видатків, передбачених на суму 451,503,000,000 рублів на збройні сили призначається 96,376,000,000 рублів, що по офіціяльному совєтському курсі рівняється 34,094,000,000 долярів. Звєров домагався збільшення видатків на армію, щоб вможливити їй „оборону совєтських кордонів та збільшити інші заходи для оборони Совєтського Союзу". Ці 21.2% бюджету це тільки безпосередні видатки на армію, тоді як на воєнну підготовку призначено теж львину частину інших видатків, як транспорт, індустрія і т. п.

В СВІТІ

● **Ген. Айзенгавер іменував** довголітнього керівника фінансової секції у французькому міністерстві оборони, Лє Віґота, керівником бюджетового відділу в головній квартирі аліянтських збройних сил в Европі.

● **Югославський і грецький** уряди заповіли переговори в справі відновлення нормального повітряного комунікаційного зв'язку між обома країнами.

● **Єгипетські власті** заарештували під закидом підбурювання до революції та порушення закону проти демонстрацій провідницю єгипетських жінок в боротьбі за рівні права, Доріс Шафік, яка очолювала похід 500 „Дочок Нілю" до парляменту, щоб змусити його до ухвали їх домагань.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

П. А. У. К.

Минулої п'ятниці, суботи і неділі відбулася у Вінніпеґу в Канаді вже четверта з черги сесія Пан-Американської Української Конференції, цеї найвищої політичної репрезентації українців, громадян країн Північної і Південної Америки. Сама ПАУКонференція ще не має за собою довгої історії; вона бо тільки з кінцем 1947-го року була створена. Але її значення і її вплив на загальне українське життя по цей бік і по той бік океану є наявні.

ПАУКонференція була заавансованим етапом в розвитку українського політичного життя поза межами України і хоча вона ще не є ідеалом, проте сміло може вважатися в своїй побудові завершенням форми сконсолідованої політичної праці українців на обох американських континентах. Її створення було однаково наслідком дотогочасної праці, як і вимогою її успішного продовжування. Завдяки ПАУКонференції не тільки встановлено необхідний для успішної праці зв'язок між українцями поодиноких американських країн та уможливлено відповідну єдність діяння і можливість його провірки, але теж відповідно оживлено організовану працю та створено серіозний фактор в загальних українських змаганнях, як під внутрішнім, так і зовнішнім оглядами.

Цілі ПАУК включають цілу українську проблематику на політичному тлі Західної Півкулі, рішальної сьогодні в організації оборони світу перед загрозою большевицької заглади. Ті цілі були з'ясовані вже при створенні ПАУК і поширенні в тягу її праці. Вони ясні і недвозначні: брати найактивнішу участь в заходах своїх країн, скерованих на боротьбу проти комуно-російського імперіялізму в усіх його формах і проявах та консолідовано давати всю можливу тільки допомогу справі українського визволення і самоозначення.

Під цим кутом стояли теж останні наради у Вінніпеґу. Їх вислід коротко з'ясований в надрукованих на іншому місці резолюціях, що є тільки потвердженням та доповненням того, що вже стало принципом ПАУКонференції. Крім самозрозумілих рішень в загальних справах, на окрему увагу тут заслуговує резолюція, що точніше спрецизовує становище у важливих внутрішньо-українських справах. Під цим оглядом є три важливі рішення: 1. Признання, що Український Державний Центр з Українською Національною Радою та її Виконним Органом вважається центральним українським політичним представництвом, яке повинно репрезентувати українську визвольну справу на міжнародному терені; 2. Українську Головну Визвольну Раду вважається керівним органом активного українського революційного спротиву проти комуно-російської окупації в Україні, з його „збройним раменем" Українською Повстанською Армією на чолі; 3. УНРаду і УГВР закликається „якнайскорше довести до координації дій, щоб на міжнародному терені речником української визвольної справи був тільки один український провід".

Це важливі рішення, що правитимуть за базу дальшої праці американських українців для добра української визвольної справи. Вони були винесені після основного і відповідального обміркування всіх можливих комплікацій та виключно під кутом добра української справи. ПАУКонференція не тільки мала повне право закликати до „координації дій", але цілком певно була виразником абсолютної більшости американсько-українського загалу. Вона теж не закликає до неможливого, доказавши власним прикладом можливість такої координації в далеко більше скомплікованих обставинах. І це повинні мати на увазі та поробити з цього відповідні висновки ті, до яких цей заклик ПАУК був скерований.

На закінчення треба ствердити, що звіти Президії і канцелярії ПАУК виявили черговий великий вклад репрезентованих ПАУКонференцією українців Канади, Злучених Держав, Аргентини, Уругваю, Парагваю і Бразилії в українську визвольну справу, як у цих країнах, так і спільно на міжнародному терені.

ВЕЛИКА ШКОДА

На іншому місці в цьому числі друкуємо „відкритий лист" українського скитальця Лева Орлигори - Сивенка до американського громадянства. Це не є звичайний собі лист! Це розпачливий голос загрожених смертю мільйонів. Це свідоцтво страшного трагізму нашої доби, що може скінчитися повною катастрофою. І тому цей голос заслуговує на окрему увагу, тому його повинні почути головно ті, на яких лежить відповідальність за дальшу долю світу.

Справедливість для всіх, невинність людини, як довго безстороннім судом їй не доказано вини, повне респектування невід'ємних нікому людських прав, що лягли в основу Американської Конституції та стали базою міжнародного договору про захист людських прав, пошанування людської гідности, рівність всіх перед законом — все це належить до основних принципів демократії, надаючи їй такої великої притягаючої сили в сьогоднішньому змагу за дальшу долю світу. Це одна сторінка справи.

Злучені Держави Америки сьогодні докладають найбільших зусиль для мобілізації і об'єднання всіх вільних людей до оборони перед страшною загрозою тих всіх прав і принципів, що рівняється загрозі цілої цивілізації та самого існування людини. Не пропускається, здавалося б, жадної подробиці, прощається навіть багатьом вольним і невольним вчорашнім грішникам, видається мільйони долярів для скріплення оборони, а кров'ю американських вояків в Кореї дається людству приклад, як воно повинно стояти на сторожі своїх прав і своєї волі та обороняти їх перед насильством. Це друга сторінка тої самої справи.

Як же дивно і парадоксально виглядають в тому світлі деякі рішення і заходи виконавців справедливих американських законів та мудрої американської політики, що або заперечують ці високі принципи, або нівечать спасенні заходи для їх здійснення. Власне лист Орлигори-Сиденка може послужити на це яскравим прикладом.

Щоб не було непорозумінь, заявляємо: не йдеться нам ні про лист, ані про особу його автора, як такі. Щоб виступати за або проти такої конкретної справи, було б необхідно мати в руках провірені факти і докази. Інше діло, що ми теж не маємо жадної причини в будь-якій мірі квестіонувати це, що подає автор листа. Але незалежно від цього, цей лист може послужити конкретним випадком, щоб зайняти становище до справи, яка на ділі заторкує цілий комплекс теперішньої американської політики, а радше її інтерпретації поодинокими її виконавцями, головно у відношенні до совєтської Росії та до поневолених нею народів.

Лист говорить сам за себе. Виконавці американської політики і законів карають покараних. Це продовжується від злощасної припадкової американсько-совєтської дружби під час другої світової війни. Після неї сотні тисяч відданих з американської ласки примусових репатріянтів до Совєтського Союзу поповнили там табори каторжної праці та принесли в своїх серцях невияснену злобу до Америки. Але вони теж понесли там вістку, що тисячі українців та інших поневолених Москвою народів воліли на американських очах підрізати собі горла, вішатись і кидатись під американські танки, щоб врятувати себе від примусової опіки Сталіна.

Це одне, що могло мати ще своє бодай вияснення, якщо не виправдання. Американці ж дружили зі Совєтами, вони їх ще не знали і т. п. Але як пояснити і чим виправдати теперішні потягнення, що є дальшим яскравим заперечуванням американських принципів та величезною шкодою для Америки і очолюваних нею інтересів вільного світу. Тільки для прикладу: який інтерес міг мати контрольований державним департаментом „Голос Америки" в промовченні правди відносно домагань американськогос громадянина мірки Геролда Стассена, щоб в політичну програму Америки включити визволення України?

Вертаючи до конкретної справи, заторкненої в коментованому листі українського скитальця, хочемо ствердити, що український загал по цьому і по тому боці океану, рішучо не може мати нічого проти законодавства, яке виключило б просякання комуністичних шпигунів і саботажистів та зрадників до цеї країни. Навпаки, теж на сторінках цього щоденника вже багато було голосів з домаганням якнайрішучіших заходів в цьому напрямку, включно з поставленням поза законом всіх без вийнятку п'ятиколонників. Так само не можна не погодитися з принципами закону МекКарена. Але що з того, як той закон інтерпретується та виконується в виразною шкодою власне для успішної боротьби проти комуністичної заразі. Справи основно вияснені в листі і зайво їх повторювати. Але часом мається враження, що знову якась таємна рука інтерпретує та виконує той закон в поодиноких випадках власне в цілком протилежному сенсі: виключає від впущення до Злучених Держав випробуваних борців проти комунізму, щоб на незайняте ними місце протаскати перфектно замаскованих висланників Кремля. Чому в таких випадках місцеві американські іміграційні та консулярні власті не скористають з великих зв'язків та без сумніву великих можливостей провірки, що їх мають на місцях хочби добровільні допомогові аґенції, в цьому конкретному випадку та як йдеться про підсовєтських кандидатів на переселенців, головно з можливостей провірки при допомозі европейської місії ЗУАД-Комітету?

Кожне необдумане американське слово, кожне нерозважне американське потягнення може в теперішних обставинах нанести велику шкоду очолюваним Америкою зусиллям рятувати світ перед наявною загрозою большевицької заглади. Америка, американські принципи та ідеали мають тепер велику притягаючу силу серед народів загроженого світу, зокрема тих, на живому тілі яких большевизм продовжує робити свої злочинні експерименти. Будь-яке, хочби тільки тактичне промовчення чи відступлення від тих ідеалів може мати фатальні наслідки для дальшого розвитку. Бо не треба забувати, що поневолені народи доведені вже до розпачі, рівновага їхнього духа захитана, терпіння вичерпане. Надія на Америку є для них сьогодні, можливо, ще єдиним джерелом сили. Було б катастрофою, якщо б їм ця надія мала бути відібрана нерозважним потягненням, бо тоді мільйони совєтських невільників, доведені до розпачі, могли б легко обернути свій гнів на свої озлоблення відвернути від свого гнобителя та скерувати проти джерела заведених надій.

Твердження Лева Орлигори це голос мільйонів таких, як він. Цей голос мусить бути доведений до відома тим, що встановляють і здійснюють сьогодні американську закордонну політику. Від цього бо може залежати доля Америки і цілого вільного світу.

Америка відкрила Америку в Европі

Гаролд Стассен, поїхавши до Европи, зробив відкриття, яке своєю важливістю дорівнює тому, яке свого часу зробив Колюмб, відкривши Америку. Стассен відкрив Україну, вірніше, він відкрив те, що досі американці не могли чи не хотіли бачити. Стассен відкрив той факт, що Росія не є однодержавна цілість, сполучена в одне довготривалою традицією, культурною єдністю чи спільними інтересами. Стассен, здається перший із американців, зумів побачити, що Росія — як стара царська, так і нова совєтська — складається із багатьох держав і багатьох народів, яких Росія свого часу скорила тільки правом своєї безоглядної жорстокости і переваги в силі, — але до цього часу не змогла перетравити їх в одному культурному казанку, — просто через те, що культура росіян дуже часто стоїть нижче за культури тих народів, яких вона силою чи обманом покорила. Безперечно, жаден з тих народів не мав такого театру, ані балету, як росіяни. Жоден з них не вивішував такої прекрасної реклями над своєю крамничкою. Але зате, кожен з них має ту крамничку далеко чистішу і пристойнішу. Мова йде про справжню моральну культурність, про фізичну чистоту, про духову рівновагу. І саме і цьому відношенні російський імперіялізм приносив з собою пониження, а не підвищення рівня культури до тих народів, які він завоював чи обманом заманив до себе. І тому саме Росія так і не змогла протягом століть переконати грузин, вірмен, українців, фінів, литовців, чи поляків — що вони мають відмовитись від своєї культури, а перейняти культуру „великого російського народу", як його з однаковим патосом і ентузіязмом реклямує московська пропаґанда і російський „Голос Америки".

Росія — і царська і тепер совєтська — була і лишилася не хемічною сполукою, а тільки механічною сумішкою народів, скорених силою і кров'ю і утримуваних при Росії силою і кров'ю. До Стассена і його відкриття, американці думали про Росію, як про щось подібне до Злучених Держав Америки: мовляв, там і тут є різні народи, але в Америці всі вони американці, а в Росії — всі вони — росіяни. Тепер ця полуда мусить потроху злазити з очей, бодай у тих, хто справді хоче бачити правду. Тепер американці починають розуміти, що до Америки люди їхали добровільно тому, що шукали в ній свободи і доброго життя, а Росія скоряла інші народи, щоб одняти в них свободу і вільне життя. І коли, приїхавши до Америки, всі народи з гордістю називали себе американцями, то в Росії кращі представники всіх народів йшли на Сибір і смерть, щоб тільки не називати себе росіянами. І коли в Америці всі народи, що живуть там, готові завжди стати на її оборону, в Росії всі поневолені народи ждуть війни, як єдиної можливости вирватися з-під гніту хижацького і безкультурного імперіялізму, який тільки гребе з країни її добра, а не спроможен дати нічого навзаміну — чи то при царі, чи тепер за Сталіна.

Звичайно, треба буде багато зусиль, щоб все це ясно уклалось у голови американців, які трохи ще знають европейську історію, але зовсім не знають історії Росії.

Але коли це станеться, тоді те, що можна назвати доктриною Стассена виявиться у всій своїй простоті і стрункости, як єдина можлива база для створення рівноваги і миру в Европі. Тоді 80 мільйонів росіян на півночі Европи балансуватимуть 80 мільйонів німців у центрі її, будучи в той час відділені кільцем сильних і пов'язаних держав поміж ними, яке запобігатиме союзові Росії і Німеччини, який завжди загрожував миру в Европі. При здійсненні такої доктрини Стассена, самостійна Сибір відділятиме Росію від експанзії на схід, кільце середньо-азійських республік відокремить її від Афґаністану і Індії, а Кавказ — від Чорного моря і Туреччини, в той час, як Україна стоятиме на своїй віковій позиції оборони Европи від Сходу.

Психологічно, гістеричний месіянізм, яким досі живилася Росія заміниться конкретними потребами своєї держави, що не дасть часу на поладнання чужих справ, до якого так охочі росіяни, як до останнього притулку в своїй нездатности поладнати як слід свої власні внутрішні справи. І так психологічно це дасть конкретну підвалину для праці і розвитку росіян, які потребують, у своїй моральній нестійкости і психічній невріврноважености повернутись до конкретних меж і кордонів, до границь реального і невідступного. І для росіян це є єдиною можливістю справді стати европейським народом і розбудувати культуру свою власну і своїм власним коштом. Це і дасть їм ту основу для внутрішнього балансу, якої росіяни не мають ще від тоді, коли, занурені в рабство, безправність, неграмотність, з самодурною бюрократією бояр і неграмотним духовенством, вони раптом оголосили себе третім Римом.

Але головне в доктрині Стассена був би той важіль рівноваги, який єдиний може покласти край війнам у Европі. Европа і Росія означають тільки загрозу вічної війни. Росія в Европі — але Росія чиста, сама в собі, без поневолених народів, — це є основа миру. І кільці вільних держав навкола Росії і Німеччини — основа балансу.

Звичайно, доктрина Стассена не має тої офіційної вальорности, як доктрина Трумана, і багато могутніх сил працюватимуть на те, щоб не допустити її до свідомости американського народу. Це судимо тут уже по тому, що різні відділи Голосу Америки не допускали її до свідомости Европи і тих поневолених народів, про яких мова. Ми завважили — і це дуже цікаве — як кожний відділ подавав промову Стассена — вірніше обидві його промови — не з погляду американської політики, навіть не з погляду інформаційної вірности, обов'язкової для такої солідної установи, як Голос Америки, але просто так, як національна політика кожного даного народу вимагає. Так, **росіяни навіть словом не згадали** за те, що Стассен говорив про незалежність України чи Естонії чи Литви чи Польщі чи Угорщини, чи Чехословаччини, чи Румунії. **Те саме було й з — українською годиною.** Очевидно, росіяни, що керують політикою свого Голосу Америки, вважають, що нема чого Росії від усіх цих країн відмовлятися, раз вона їх уже загарбала, Але як можна було це пропускати в українському Голосі Америки? Чи ж він уже не має права передати на Україну, що хтось з визначних американців заговорив про самостійність України? Знову **польський Голос Америки**, перечислив усі країни, тільки **викинув Україну** і замість неї поставив на перше місце Польщу. Чи так має виглядати „правдива інформація вільного американського радіо"?

„Вже цей приклад доводить, хто кермує „Голосом Америки", коли йдеться про Схід Европи. Отже кермують ним не американські політики, а національні, та такі, які **воліли б обійти мовчанням — Україну.** І Польща, і Румунія і Мадярщина — всі вони тратять кавалок території при створенні соборної України. Вірніше, вони вже втратили її на користь Української РСР, але, неспроможні мислити в термінах майбутнього, вони й досі вважають, що справа дипломатів і мета державних мужів є вирвати шматки чужих територій і збільшити ними свою державу. В часи, коли Англія звільнила Індію і Єгипет, а Америка відмовилась від Филипин, всі ці амбіції бувших польських, румунських і російських діячів виглядали б досить кумедно, коли б не той факт, що вони заважують в Америці більше ніж самі американські інтереси. Нам так виглядає, що зараз американські політики більше журяться неділимістю Росії, ніж самим існуванням Злучених Держав Америки, якому велика і неділима Росія є вже великою загрозою, а в майбутньому буде куди більшою.

І тут саме єдиним рятунком може бути тільки доктрина Стассена, що розвалюючи велику штучну тюрму народів, якою завжди була Росія, створює справедливий і міцний фундамент для тривалого миру в світі.

Проф. Л. Лесюченко,
Німеччина.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Лев Ясінчук.

„НОВА ЕВРОПА"

(Уривок з повісти: „Данина Молохові").

14)

— З нашого бюра забрали були ґештапівські посіпаки одного польського урядника, вислали до концентраційного табору в Освєнцімі. Хлоп був як дуб, а за який місяць прислали відти маленьке деревище з якимсь попелом і з повідомленням для його сестри (він не мав іншої рідні), що її брат помер на чахотку, його спалили й дорогі тлінні останки оце пересилають їй.

Але й польська боївка гуляє. Відколи у Варшаві зрабували „невідомі" злочинці 76 мільйонів золотих польських при перевозі до банку, від тоді у Львові майже всі молоді поляки мають однакові чоботи і штани. Однакові шапки чи відзнаки впадали б занадто в вічі. Ніччю застрілила польська боївка надійного українського вченого, доцента Андрія Ластовецького, великого прихильника молоді. У відплату — хтось незабаром застрілив польського професора Ялового, прихильника польської молоді. Знайомий поліцист сказав мені, що кожного досвідку забірають з вулиць Львова біля 30 трупів, кимось постріляних. Замітне, що ніколи нема при них особових паперів. Видно, що ними засоблюються боївки. Арештування кінчаються часто розстрілом. Так згинув недавно інженер Богдан Пясецький.

—Лісовий міністер уряду Стецька, — доповнив Юрко. Гарна людина, мій сердешний приятель з Пласту: курінь „Чорноморців". Па'ятаєте, дядьку, як ми, „Чорноморці", святили моторову лодку на „Світезі", творили українську маринарку на львівському ставі. Ну, зачинали на ставі, але колиб Україна, то навіть ми, подоляки, показали б, що море нам не страшне.

— Фантазуєш... нівроку. Час би вже трохи реальніше глядіти.

— Або ж то я старий, щоб не фантазувати? Уява — думка — діло. Сорок років то не старість; це саме час, коли людина починає дійсно щось знати; а то в нас завжди або за старі, або за молоді. Ані перебудете терпіння, ані ненависть до ворога, ані саме розуміння одної ділянки не дає ще уздібнення до керми народом. Тільки знання, набутий досвід, бистрий розум, енергія й відвага були б ті прикмети, що сполучені в одній особі дали б деяку запоруку правильного кермування громадськими, чи згодом — державними справами. А щодо уяви, так це найкраща зброя в нинішній дійсності. Так, дядьку, українська земля горить вогнем і насичується новою кровю. Ах, вродиться месник! Вже й тут нарід саботує німецькі зарядження, особливо контингентові.

— Так, чув я про те. Автім навіть з частих закликів і заохот до завершування контингентів, я догадуюся саботажів. Але в моїй діяльності я не можу вести саботажів. Це не збіжевий, ані навіть робочий контингент, що має скріплювати німецьку силу. Мій контингент має скріплювати силу мого народу (притиснув на слові „мого"), має йому дати силу через основи знання — вірного, правдивого, несфальшованого. Здобувши довіря й пошану німців з одного боку, а з другого боку відданого вчительства, я можу тільки іншим способом, сказати б — зручністю перемінювати те, що могло б діяти шкідливо, чи отруйно. Тепер іде мені це доволі легко. О, рідний учитель серед свого народу, це велика сила, — закінчив Левчук і замовк.

— А чи мають українські школи відповідні для нас програми навчання? — кинув питання Юрко.

— На це питання можу тобі дати складну відповідь: не мають, а властиво мають.

— Як це, я не розумію.

— Я зараз поясню. В школах запанувала з конечности різношерстність. Вчительство стояло безпомічне. Здібніші склали собі свою програму, але її не знали тисячі інших. Звідусіль приходили домагання: „Дайте одностайну програму". Кажу я раз про це своєму шефові. А він на те: „Маємо прецінь краківську". „Вона, кажу, заслаба й невистачальна. Там не було кому відповідно скласти й усьо робилося з поспіхом". „Я подумаю". І видно, що думав, бо на другий день доручив мені скласти програми. „Так краківська не буде в нас обов'язувати"? „Що Краків, каже він; тут осередок українства". Видно, що пробудилася в ньому особиста амбіція. При допомозі визначних педагогів склав програми, кладучи вагу на українську мову й літературу, на українську історію й географію, загалом на українознавство. Шеф відіслав їх для потвердження до найвищої шкільної влади у Кракові. Але потвердження не приходило. Після якогось часу кажу я шефові: „Потвердження наших програм не приходить, уведім їх самі, ніби тимчасово, на пробу". „Цього не можна, — каже він". „Як не можна; я прецінь нераз читаю в німецьких часописах, як цього чи іншого партійця хвалять за ініціятиву, за самостійність". „Так, але коли це по нутру партії. Якщо ні, то..." Тут зробив рух на своїй шиї, якби йому петлю закладали. Походив, подумав, а врешті каже: „Зробіть це самі. Дайте програму своїм окружним інспекторам, ніби до перегляду, а вони вже її введуть. Але пам'ятайте, що я про це не знаю. Ви дасте до перегляду"! Я так зробив. З котрим інспектором я зіткнувся, чи в мене в бюрі, чи в нього на місці, я давав програму і повчав: „Ви одержали до перегляду. Ви її не ввели, тільки дали вчителям до випробування на практиці". От так, бачиш треба „промишляти".

Перейшли на іншу тему. Перший відізвався Левчук.

— Знаєш, я бачився з Борисом Сандовичем.

— Я саме запросив його до себе; сидить тут самітно.

— Чому він не жениться?

— Чому? Або я знаю чому... Дивний хлоп. Добрий; за-добрий. Трохи зависокий ростом. І був би колись добрим пантофлем у жінки — з шутливою усмішкою добавив Юрко.

— Чому саме „пантофлем"?

— Мущини середнього росту сильні духом і довершують чинів. Рузвелт, Гітлер, Муссоліні, Сталін, вже й не говорю про давніших — Александра Великого, — Юрія Вашинґтона, Наполеона. Мабуть на ріст зуживається воля мущини.

— Цікава в тебе характеристика. Відкіля ти її маєш?

— Відкіля?... Або я знаю... З життя, з власних помічень...

Левчук не перечився; не має протидоказів під рукою, просто не занимався цими справами, хоч Юркові приклади рахував випадковими.

— Але ж я забарився. Мушу спішити. Якщо осяду у Львові — буду заходити до вас. Слава Україні!

Попрощалися. В Левчуковій голові пересувалася наново недавня ця коротка, але така жива розмова. Так, Україна кровавиться. Всюди тільки жертви й жертви. Доки цього буде. Каже — „зродиться месник". Нехай би й не месник, тільки справжній і сильний оборонець...

(Продовження буде).

Відкритий лист до Американського Громадянства

Я, 29-річний син українського селянина. В 1931 році моїх батьків, що мали чотири гектари землі, взимку комсомольська бригада вигнала з хати, бо ми не в стані були виконати хлібоздачі державі, і не записалися до колхозу. Я з матірю і чотирьохрічним братом ходили під вікнами з простягнутими руками. Селяни, налякані комуністами, нам відмовляли: боялись, щоб їх не підозрівали в симпатіях до „ворогів народу".

Мій батько без документів переховувався на Донбасі. В 1936 році під час єжовщини його спіймали і вислали до Сибірських концентраційних таборів НКВД. Мої дядьки і діди були розстріляні в тюрмі міста Олександрії (1937 рік) на Херсонщині, як „вороги народу". Я ходив до школи під ганебним тавром: „росте пасинок контрреволюціонера". Потім я зникнув з Олександрії. Приховуючи правдивість своєї біографії, я навчався в учительському інституті. Органи НКВД не дали мені закінчити навчання. Я був вивезений до Астраханського концентраційного табору НКВД. Мене годували гнилою рибою. Примушували до 14 годин працювати на острові Прорв-Каспійське море.

В 1941 році Німеччина розпочала війну з СССР. Мене, і тисячі таких, як я, на другий місяць війни, погнали до совєтської армії під лозунгом: „Син не відповідає за батька. Доведіть кров'ю, що ви не вороги большевицького уряду." Політичні комісари та їм подібна наволоч гнали нас майже без зброї проти німецьких панцерів, переконували, що панцері дощані, Щоб ми не відступали, позаду ішли загони НКВД, озброєні кулеєтами.

Я потрапив до німецького полону, що нічим не відрізнявся від концентраційних таборів НКВД. Щодня гинуло по 300 осіб полонених. Їх нищив Гітлер, як колишніх совєтських вояків. Сталін йому був вдячний, за безпощадну розправу із зрадниками сталінізму. Пробувши майже рік, я, лісами Білорусії, прийшов до Києва. Звідси мене німці вивезли як цивільного на працю до Німеччини.

В 1945 році біля міста Гінцбурґ (Швабія) мене звільнила американська армія з перехідного табору „Ляйпгайм". В 1946 році я на ротаторі видав брошури: „Про большевицький фашизм" і „На суд історії", в яких перечислював назви сел, що в 1933 році вимерли від комуністичного голоду. Пресовий орган канадійських комуністів „Українське життя" (Ч. 31 - 313) назвав мене „божевільним, що гори трупів лічить".

Тоді, в 1946 році, до Райнгардткасерне, Новий Ульм, де я мешкав, приїхав представник американської окупаційної влади і в присутності адміністратора УНРРА містера Стоца, сказав мені, що я буду покараний, коли продовжуватиму вести пропаґанду проти Совєтського Союзу — члена Об'єднаних Націй. Він намагався у мене відібрати статус ДП і переконував, що большевики — союзники американців. Я відповів, що ніколи не повірю в міцність союзу ідейних демократів, що борються за порятунок людства, з ідейними комуністами, що багнетом і фальшивою пропаґандою заганяють народи до колхозів модерного рабства. Таборяни були схвильовані моєю поведінкою. І тільки скитальці Кирило Дацько і Мих. Мамонтів (тепер вони в ЗДА), відвідали мене, висловили співчуття. Мій кольпортер Петро Фурчак (тепер в ЗДА) мав неприємності від адміністратора УНРРА місс Леві, якій він на її підозрілі домагання відмовився відповісти, де живе автор брошури „Про большевицький фашизм".

Я вимушений був ховати згадану брошуру на піддашші фотоательє Чеханюка, бо за ведення пропаґанди проти большевицької деспотії, в 1946 році людина вважалася колябораптом, і її терирозували примусовою репатріяцією в обійми Сталіна.

В 1949 році я виступив, як один з перших свідків паризького процесу В. Кравченка. Я тішився, що нарешті прийшла хвилина, коли я можу оголосити европейцям про масові могили НКВД. Мене можуть обвинувачувати мої співвітчизнянці, і я прошу в них вибачення, що я не розповів на процесі головного — українці поневолені московським імперіялізмом не тільки соціяльно, а й національно. Але в книзі В. Кравченка, і це його найслабша сторона, не висвітлено болючого національного питання поневолених народів СССР. Я, як свідок, мусів підкоритися законам судового трибуналу, і свідчити про правдивість тільки тих фактів, що порушив Кравченко в книзі „Я вибрав волю". Я не міг прочитати список українських письменників, академиків, професорів, розстріляних за нелояльне ставлення до московського імперіялізму. Я написав книгу, що чекає видавця, де я, спираючись на беззаперечні документи, розкриваю жахіття московського терору на Україні, доповнюю неохоплене Кравченком. Не здивуюся, коли мене з цією книгою передадуть на шибеницю НКВД... Адже Гудзенко мав важливі документи, і його не хотіли зрозуміти, радили йому повернутися до совєтського консульства. Посилали на смерть за те, що він осмілився викрити агресивні пляни СССР проти світової демократії. Я цей приклад згадав тому, що тепер сотні таких як Гудзенко, щирих антибольшевиків, отримали відмовлення в еміґрації до ЗДА тільки тому, що вони походять з СССР, і мали нещастя родитися артистами, працювати учителями, інженерами, бути салдатами і т. д....

Я певен, що мою стареньку матір, після тортур (о, американці ще не чули про ці екзекуції!), розстріляли в льоху НКВД за те, що я — її син — був свідком паризького процесу. Я ночами в'являю її замучeною, із зв'язаними руками, з простріляним чолом у масовій могилі...

Чи розумієте, що я пожертвував найсвятішим, що маю в житті, що є дорожче за моє життя — рідною матір'ю?! Не розумієте...

Я вірю — мати терпеливо приймала тортури. Мати вірила, що я — її син — роблю святу справу, що я перед судом став в обороні 15 мільйонів матерів, дочок, синів, що поступовою смертю гинуть в Сибірі, на Колимі, в Архангельську, на Королії, що я став на захист сиріт, що зараз пухнуть з голоду під тинами колхозної України, попечені сонцем сталінської конституції.

З 1945 року до серпня 1950 року я був постійним мешканцем Райнгардткасерне, Новий Ульм. В Авґсбурзі пройшов медичний огляд, контролю ДП-комісії. 29 вересня консул підписав мою візу. Через два дні пройшов перевірку Айенес, і приїхав до Бремен-Веґезак, табір „Грон". Тут місяць чекав на транспорт, і 13 листопада пароплавом „Генерал Стюарт" я мав від'їхати до ЗДА, щоб там працювати на сільсько-господарській фармі.

І я був знятий з транспорту в останню хвилину мого від'їзду до корабля на очах еміґрантів.... О, це був удар, болючіший фізичного. Мої речі із-за недогляду ірoвських робітників не були повернуті з Генерал Стюартса" — поїхали до ЗДА. В місцевій ДП-комісії, яка при відповідях керувалася тільки гіпотезами, я довідався, що я так, як і десятки інших, знятий з транспорту органами Айсієс на основі нового доповненого закону з 22 жовтня 1950 року. І мушу чекати особливих розпоряджень і нових перевірок.

15 січня 1951 року я дочекався перевірки. Комісія ВІЕсАй повідомила мене, що я не можу еміґрувати до ЗДА тому, що був салдатом совєтської армії, а значить можу повернутися в симпатика большевизму.

Я говорив на процесі про терор большевицького фашизму на Україні, я говорив про свою непримириму ненависть до комунізму. І тільки тому, що я говорив правду, суд став по стороні В. Кравченка. Тепер еміґраційний закон дав мені можливість відчути, що я перебуваю в гіршій ситуації, чим бідний джокльондонський Ном-Вок — брехун!

Комісія ВІЕсАй позбавляє мене можливостей еміґрувати до ЗДА також колишніх учителів, артистів, інженерів і салдатів совєтської армії.

Бідні совєтські солдати! Під час війни аґенти НКВД їм забороняли сказати американцям, що вони ненавидять Сталіна так, як і Гітлера. Московське політбюро боялося, щоб совєтські солдати не обурилися проти американської преси, яка успішно поширювала думку, що совєтські солдати віддані Сталінові. Преса замовчувала, що сотні тисяч красноармійців переходили в полон не з залицяння до Гітлера, а з ненависти до Сталіна і його НКВД. Чи можна їх за це судити?

Тепер комісія ВІЕсАй питає таких як я і мене, чи я перейшов в полон до німців, чи був ними взятий. Отже, коли б я сказав, що перейшов, мене б обвинувачували в симпатіях до націонал-соціялізму. Коли б я сказав, що був під час бою взятий — мене б підозрівали в активній обороні сталінізму і намаганнях зміцнювати СССР.

В золотих копальнях Колими мільйони арештантів без відмовлень, виконуючи накази НКВД-МВД, щоденно видобувають сотні кілограмів золота для СССР. Зміцнюють золотий бюджет комунізму, з якого пливуть фонди на 5-ті колони в ЗДА, в Канаді, у Франції, на підтримку страйків, на викрадення таємниць атомової бомби. Совєтські арештанти, як ніхто інший, зміцнюють п'яті колони — чи можна їх за це судити?

Комісія ВІЕсАй позбавляє прав еміґрації до ЗДА також всіх тих, що були членами профсоюзу в СССР. Хіба в СССР профсоюзні організації незалежні від уряду? Кому невідомо, що профсоюзи створені Політбюром для визиску трудящих, для контролі їхніх думок, їхньої професії, для кращої організації сіток НКВД. Хіба можна карати члена профсоюзу за те, що його карала антитрудяща профсоюзна організація, відбираючи від його жалюгідної зарплатні членські внески і, не даючи робітникові нічого.

(Закінчення на стор. 4)

РЕЗОЛЮЦІЇ
ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З НАРАД У ВІННІПЕҐУ 2, 3 і 4 БЕРЕЗНЯ 1951.

Пан-Американська Українська Конференція на нарадах у Вінніпеґу в днях 2, 3, і 4 березня 1951 р., обміркувавши всебічно теперішню світову ситуацію, винесла такі постанови:

1. Пан-Американська Українська Конференція, відбуваючи свої наради на вільній землі Канади, засилає свій привіт Урядові Канади і урядам всіх країн, де українці найшли можливість вільного життя. Одночасно Пан-Американська Українська Конференція пересилає привіт українському народові, що серед найтяжчих умов непохитно бореться за свою волю проти московського окупанта.

2. З вини аґресивного імперіялізму Москви, що в теперішній час виступає під комуністичною фірмою, зависла над світом велика небезпека. Наочним доказом цеї небезпеки є інспірований Москвою збройний напад на Корею і зовсім виразні намагання Москви поширити цей конфлікт на Китай та інші азійські країни.

Рівночасно підступна дипломатично-пропаґандивна акція застрашування і намагань роз'єднування, яку застосовує Москва вже від довгого часу на европейському терені, недвозначно вказує на постанову Москви підпорядкувати собі решту Европи та решту вільного світу.

В такий спосіб імперіялістичні намагання Москви, це вже акція, спляннована на цілі континенти і вона вимагає солідарного і рішучого поготівля всіх вільних народів в світі.

Українці, громадяни поодиноких країн американського континенту, вповні підтримують всі заходи своїх урядів проти московсько-комуністичної аґресії.

Пан-Американська Українська Конференція уважає, що проти московсько-комуністичної небезпеки необхідно мобілізувати всі моральні, матеріяльні й мілітарні ресурси і то в якнайскорішому темпі, щоб виключити момент заскочення.

В тім сенсі Пан-Американська Українська Конференція апелює до своїх складових організацій в поодиноких країнах, а через них до всіх українців, громадян тих країн, щоб вони добровільно й активно включили себе до фронту загального поготівля, згідно з зарядженнями своїх державних урядів, та щоб з повним зрозумінням поставилися до обмежень і трудноців, спричинених воєнним поготівлям.

3. Українська Народна Республіка була створена демократичним порядком волею українського народу по розвалі царської Росії в 1917 році. Проклямована українським парляментом Центральною Радою 22. січня 1918 р., з'єднана в одну Соборну Українську Державу Актом 22. січня 1918 р., впала перша жертвою комуністичної аґресії Москви в 1920 році.

Ця сама комуністична Москва поневолила впродовж останніх 30-ти років цілий ряд інших вільних народів в Европі й Азії, а тепер загрожує своєю аґресивністю цілому вільному світові.

Тому лише ясна постава всіх демократичних країн, що СССР буде поділений на вільні національні держави агідно з принципами самовизначення народів, може бути тією великою ідейною силою, що переможе аґресію Москви, усуне раз на все небезпеку московського імперіялізму і допровадить до остаточного миру в світі.

Неясне ставлення до цеї проблеми зроджує глибокі сумніви в поневолених Москвою народів і не дає їм змоги розгорнути вповні всі свої сили в їх боротьбі з московським імперіялізмом. Воно може мати також вирішне значення в остаточній розправі демократичного світу з комуністичною аґресією Москви на всіх фронтах, не виключаючи великих азійських просторів.

4. Підносячи апель за державним визволенням України, Пан-Американська Українська Конференція підтверджує факт, про який в окремім меморіялі до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй повідомила Українська Національна Рада, а саме, що теперішні представники України, що засідають в тій установі, не мають дійсного мандату від українського народу. Теперішній уряд України і його представники в ОН є лише аґентурою Москви і послушно виконують її накази. В такий спосіб виступів тих представників на форумі ОН не належить утотожнювати зі становищем українського народу.

5. Поза межами України діє від 1920 р. екзильний Український Державний Центр Української Народньої Республіки, біля якого в 1948 р. створилася Українська Національна Рада.

Четверта сесія Пан-Американської Української Конференції уважає, що теперішня міжнародна ситуація й становище окупованої Москвою України вимагають, щоб українську визвольну справу репрезентувало на міжнароднім терені одно центральне українське політичне представництво.

Пан-Американська Українська Конференція уважає, що таким представництвом є Українська Національна Рада з її Виконним Органом в Европі.

В Україні є революційний український спротив до московської окупації, збройним раменем якого є Українська Повстанча Армія. Тому, що УГВРада діє як керівний орган УПА, Укр. Нац. Рада та її Виконний Орган повинні для добра визвольної справи України, якнайскорше довести з УГВР до якнайтіснішої координації дій так, щоб на міжнародному терені речником визвольної справи України був тільки один Український провід.

Всі українські політичні угрупування, що діють за кордоном, повинні сконсолідувати свою діяльність на терені Української Національної Ради і в тій цілі Президія Української Національної Ради повинна поробити в якнайкоротшому часі всі заходи для завершення цеї консолідації через включення до Української Національної Ради решти українських політичних угруповань.

Пан-Американська Українська Конференція висловлює гаряче бажання до проводів політичних угрупувань зпоза Української Національної Ради, щоб вони, маючи на увазі теперішню міжнародну ситуацію, актуальність української визвольної справи та доцільність однозгідного діяння, зрозуміли та відчули повинність взяти участь в цьому спільному всенаціональному фронті.

6. Пан-Американська Українська Конференція, виходячи із свого незмінного принципу самовизначення народів, вважає, що він може бути пристосований також до уложення мирних взаємин між сусідніми народами України.

Тому Пан-Американська Українська Конференція рішучо осуджує акцію російських і польських кругів, що намагаються вже завдалегідь ділити між себе українську етнографічну територію.

Стверджуючи цей факт, Пан-Американська Українська Конференція уважає його за найбільшу небезпеку, що порізнить народи й розіб'є їх єдиний протикомуністичний фронт.

7. Пан-Американська Українська Конференція, закликаючи до мобілізації моральних ресурсів проти аґресії комуністичної Москви, вважає, що головною основою моральної сили кожного народу є релігія і церква.

Стверджуючи цей факт, Пан-Американська Українська Конференція підносить перед світом протест проти знищення Москвою перше Української Православної а потім Української Католицької Церкви.

До найновіших фактів того нечуваного релігійного переслідування належить винищування решток Української Католицької Церкви на Закарпатті й недавнє ув'язнення останнього українського єпископа Павла Гойдича враз з духовенством.

8. Доцінюючи вагу міжнародніх радієвих авдицій, Пан-Американська Українська Конференція апелює до компетентних чинників „Голосу Америки", СБС і ББС, щоб вони включили в свої програми передачі не тільки українською мовою але і з українським змістом, щоб вони відповідали визвольним змаганням українського народу.

В справі Мартирології Української Жінки

ЗВЕРНЕННЯ МАТІРНОГО СОЮЗУ УКРАЇНОК

Між гекатомбами втрат, що їх український народ потерпів за останні десятиліття від ворожого терору, великий відсоток становлять жінки. Під усіма займанщинами українська жінка зазнала жорстоких переслідувань і поневірянь, була в'язнена і катована, її безвинно засуджували на смерть, а то і вбивали без засуду. Тільки деякі імена українських мучениць, як Ольги Басараб і Олени Теліги, стали відомі широкому загалові та переховуються в нас у глибокій пошані. Десятки і тисячі інших жінок, що понесли нелюдські знущання та погибли мученицькою смертю є невідомі українському громадянству.

Матірний Союз Українок вважає одним з своїх перших завдань на еміґрації зібрати і згодом опублікувати матеріяли про мартирологію української жінки. Таким чином ми хочемо зберегти для майбутніх поколінь пам'ять наших замучених сестер і поширити в народі культ жінки-страдниці, а водночас розкрити перед світовою опінією злочини чужого панування на українських землях.

З цією метою ми звертаємося до всього українського громадянства на еміґрації з гарячим проханням підтримати наш задум та допомогти нам у його реалізації. Просимо всіх, кому відомі факти мартирології українського жіноцтва, подати їх нам до відома. Наша документація охопить усі українські землі та всі їх окупації від 1919 року по сучасний момент. В інформаціях про індивідуальний терор просимо подавати ім'я і прізвище жертви, короткі біографічні дані та, по змозі, докладні відомості про переслідування і обставини смерти. В інформаціях про в'язниці, концентраційні табори, місця заслання, тощо, просимо подавати спис цих катівень та приблизну кількість українських жінок в них. Велику документальну вартість мають спогади жінок, що самі перейшли ці страждання і з Божої ласки вийшли опісля на волю.

Збірку матеріялів про російсько-большевицький терор переводитимемо в порозумінні з ДОБРУСом. Хоч совєтський терор заподіяв українському жіноцтву, як і всьому народові, безперечно найбільші втрати, але, на превеликий жаль, про його жертви знаємо найменше. Будемо глибоко вдячні за відомості про в'язнених, тортурованих, засланих і замордованих большевиками українських жінок. Просимо не поминути теж мартирології української жінки на західних українських землях, підчас першої большевицької окупації за останньої війни.

Про польський терор в рр. 1919-1939 просимо надсилати матеріяли до таких розділів: 1. Жінки в т. зв. таборах смерти (Домбє, Буґшопи, Пикуличі, Стшалково, Тухоля та ін.) 2. Знущання над жінками в поліційних слідствах. 3. Жінки жертвами „пацифікацій". 4. Жінки в політичних процесах. 5. Жінки в концентраційному таборі в Березі Картузькій. — Хто мав би відомості про терор румунський і мадярський (цей останній після окупації Карпатської України), просимо їх надсилати.

Вкінці, треба нам зібрати документи про гітлерівсько-німецький терор, як на українських землях підчас німецької окупації (про в'язнених, тортурованих і розстріляних жінок), так і в самій Німеччині (драстичні факти поневіряння українського жіноцтва на примусових роботах в Німеччині та про українських жінок в німецьких концентраційних таборах).

Матеріяли просимо надсилати на адресу нашого Товариства:

UKRAINIAN WOMEN'S ALLIANCE
P. O. BOX 152 COOPER STATION
NEW YORK 3, N. Y.

Рівночасно Матірний Союз Українок закликає все українське зорганізоване жіноцтво поза межами Батьківщини пошанувати пам'ять сестер, що за останніх 30 років згинули з рук окупантів України. Скрізь це існують українські жіночі організації, чи хочби тільки жіночі секції, як на вигнанні в Европі, так і в заокеанських країнах поселення, повинні відбутися в 1951 році маніфестаційні академії для відзначення мартирології української жінки. Якщо на даному терені, чи в даній місцевості, діє більша кількість українських жіночих організацій, вони порозуміються з собою і вшанують це жалібне свято спільно. Перед масштатом мученицької смерти української жінки повинні замовкнути всі різниці між нами, і до голосу мусить прийти те, що нас єднає. — Матірний Союз Українок служить матеріялами і порадами, як влаштовувати ці свята.

В Ню Йорку українське зорганізоване жіноцтво вшанує страдництво української жінки академією 27. травня ц. р., в день Загального З'їзду Матірнього Союзу Українок. Товариства і громадян, що бажають віддати поклін українській мучениці, просимо не влаштовувати в цей день інших імпрез.

МАТІРНИЙ СОЮЗ УКРАЇНОК: Мілена Рудницька, голова, Мирослава Луців, секретарка.

ЗАКЛИК У СПРАВІ ВІДСВЯТКУВАННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ РОКОВИН

„Не забудьте пом'янути не злим, Тихим словом!"

Т. Шевченко

Український Конґресовий Комітет Америки пригадує, що в місяці березні (найпізніше до 15. квітня) всі українські громади повинні відсвяткувати урочистими академіями та концертами пам'ять Незабутнього Пророка й Генія українського народу — **Тараса Григоровича Шевченка.**

Цього року припадають 187-мі роковини уродин Т. Г. Шевченка. Не повинно бути ні одної спільноти, де б не залунало його могутнє слово, де б не співано його величного Заповіту. Забудьмо в цих пропам'ятних днях всі наші буденні справи і непорозуміння та об'єднаймося в одну сім'ю, що живе Його наукою, та йде за Його дороговказами.

Зокрема тут на Вільній Землі Вашинґтона, виконаймо всі спільно цей громадянський обов'язок, щоб віджило в нашій спільноті безсмертне Його серце і наповнило її свіжою, новою кров'ю, щоб усі ми зрозуміли свої завдання на світанку нової доби, яку Т. Шевченко передбачував уже перед сто роками, коли писав:

„Коли діждемося Вашинґтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!"

Застановімся над тими глибокими думками, єднаймося та працюймо, щоб слова Пророка сповнились і ми таки „діждались"!

Український Конґресовий Комітет Америки закликає всі Філії-Відділи, Комітети об'єднаних організацій та інші громадські організації (якщо в місті нема Філії чи Відділу УККА), щоб допильнували виконання цього заклику і подбали про улаштування святочних імпрез.

Рівнож пригадується, що прибутки з тих імпрез та пожертви належить слати на Український Народний Фонд.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Спортові Вісті

Футбольна Команда У. А. С. Т. „Леви" в Шікаго, змагаючись за першість в рамах „сімкового" турніру, зазнала в неділю 4 березня 1951 вже третьої невдачі, програвши в зустрічі з Польсько-Американським Спортовим Клюбом „Фальконс" 1:3 (0:0). Одинокі ворота для „Левів" здобув Дахнівський Ігор. Не зважаючи на те, що наші змагуни мали до діла з твердим і технічно виробленим противником, програш „Левів" не мусів бути неминучим, якщо б не помилки в укомплетуванні складу дружини, як напр. виставленням грача, який дотепер не виступав у того роду змаганнях.

На майбутнє ланковий повинен з більшою увагою і відвічальністю підбирати грачів до таких важливих з престіжевого огляду зустрічей і використати всі можливості до запевнення успіху!

Ю. Т-вич

Відкритий лист до Американського Громадянства

(Закінчення зі стор. 3-тої)

Людина в СССР не має права бути людиною! Чи можна за це її карати? Вона перетворена в автомат, у ґвинтяк, що крутиться в комуністичній машинерії. Студенти, закінчуючи наприклад, промислові інститути, не мають права самі для себе вибирати місце праці. Вони автоматично переходять в розпорядження міністерства тяжкої промисловости. Вони, залишаючи родини, з „радістю" з прапорами виїзджають на працю на Камчатку чи Урал тільки тому, що такий отримали наказ: їдь, або віддай для спасення диплом. За спізнення на працю (Наказ Верховної Ради СССР про 21 хвилину) інженера засуджують. За одноденну неявку на працю — його посилають до концентраційного табору НКВД. Чи можна такого інженера обвинувачувати в симпатіях до комунізму?

Твердж — не можна знищити червоного фашизму без підтримки совєтської армії і інтелігенції, які були і є в опозиції до Сталіна і його арії НКВД. Гітлер в 1941 році окупував Україну майже без бою не тому, що був всемогутній. Совєтські панцери були не гірші німецьких. Але красна армія кинула їх, не захотівши проливати кров за колхозне рабство.

В 1943 році Гітлер повернувся лицем до імперіялістичних бажань московського Кремля! Мій нарід повірив, що ЗДА, подружившi з Москвою, примусить ослабленого Сталіна не тільки одягнути погони, поставити хрести на церквах, а й відкликати з України приятела Еріха Коха - райхскомісара Хрущова, влада якого тримається на баґнетах НКВД-МВД: ОКЕРСМЕШ'у. Але... проти волі сорокап'ятиміліонового народу українського був визнаний репрезентантом народу портієр Сталіна — комуніст Мануїльський.

Нам, обікраденим громадянам України, було боляче спостерігати за активною працею американських інженерів, що приїздили з ЗДА, щоб добровільно продукувати для комунізму, наприклад, найбільшу в Европі теплову Зуєжську Государственну електростанцію — ЗУГРЕС. До 1927 року Донбас мав доменні печі потужністю 250 тонн на добу, але після 1931 року із ЗДА приїхали американські інженери, і вони, користуючись своїми проєктами, побудували доменні печі потужністю 1760 тонн на добу. Зараз ці доменні печі виробляють чавун, що дає залізо й сталь для бомб проти американських солдатів в Кореї. Чи можна американських інженерів обвинувачувати у зміцненні індустрії комунізму?!

Я погоджуюся, щоб до ЗДА не приймали колишніх комуністів, комсомольців, організаторів масового терору, колхозів і голодівок. Я до їх маю більшу ненависть, чим перший-ліпший громадянин ЗДА чи СССР. Закон еміґраційний у відношенні до них абсолютно вірний, але на-жаль, в ньому відчувається брак елементарної дипльоматії. Закон зцементовує комуністичну партію, не даючи притулку її дезертирам.

Еміґраційний закон, чи вірніше трактування цього закону, не дає можливости еміґрувати до ЗДА, обвинувачуючи в симпатіях до большевизму тих, які вчора рвали собі горла (згадаймо криваві самовбивства в Плятлінґені чи в Кемптені), коли їх американські солдати намагалися репатріювати на сталінські шибениці!!!

Тепер позбавлених прав еміґрації відсилають до спецтабору „Амберг" — 25 кілометрів від совєтського кордону! Там люди не тільки переживають стан депресії. Вони із-за страху перед комуністами не можуть спокійно спати, вони вночі жахаються і з сльозами обнімають своїх дітей... Бідні жертви московського фараона! Щоб не потрапити до Амберґу і пристосуватися до еміґраційного закону, еміґранти вимушені міняти місце народження, відрікатися від професії, приховувати освіту, зраджувати присяги, йти на перескринінґ... і т. д. Робиться все це не для цього, щоб обманути урядові американські чинники, а щоб врятувати свої душі. Хто осмілиться їх за це судити!

Колишні совєтські інженери, вчителі, артисти, солдати, як ніхто інший, знають совєтську систему. Вони хочуть допомогти американцям викрити ворожість до народу, але їхні намагання бойкотуються. В цей час спеціяльна американська комісія поселення фахівців пропонує контракти на добрих умовах.

Нам — українській інтелігенції, соромно перед нашими братами, що зараз гинуть в таборах НКВД, що нас комісія БіЕсАй підозріває в симпатіях до таборів НКВД, з яких ми втекли, втрачаючи родини і здоров'я.

Я бачив, як український інтеліґент геолог Е., тримаючи двоє маленьких дітей, плакав під дверима БіЕсАй. Він сім годин розповідав про своє перебування в концентраційному таборі НКВД, про свою радість, що він перебуває тепер під опікою американців. Але комісія БіЕсАй позбавила його прав еміґрації до ЗДА.

Сталін тішиться, що американські урядовці трактують свій еміґраційний закон не на користь ЗДА. Вважаю, що таке трактування закону дискредитує пресу в ЗДА, яка висвітлює правду про многонаціональний концентраційний табір комунізму.

Крім всього згаданого, треба не забувати, що большевицькі агенти, якщо такі були між еміґрантами (а де їх немає?!) виїхали до ЗДА першими еміґраційними кораблями. Вони мають завдання писати різні інсинуації на тих активних антибольшевиків, що перебувають в процесі еміґрації. Тепер їх, як вже заплямованих, відкидають від еміґрації. І коли на неперевірені доноси з ЗДА, звертає увагу СІС, то таким чином СІС допомагає НКВД розправлятися з прихильниками ЗДА. Краще було б, коли б ці мої гіпотези були далекі від дійсности.

Я знаю, що я вступаючи проти трактування еміґраційного американського закону, роблю перший удар по большевизмі. За це можу бути покараний і комуністичні людолови мене можуть викрасти, і я зникну так безслідно, як сотні інших. Але я оголошуючи свої думки, не думаю про особисте життя.

Ні! Я хочу помилитися, я не вірю, що ЗДА — цитаделя світової демократії, має закони, спрямовані проти тих, що готові без найменших вагань вмерти на фронті боротьби проти большевицької деспотії за волю і незалежність ЗДА, Франції, Англії, Німеччини, і московським імперіялізмом в 1919 році загарбаної Української Народної Республіки. Я знаю, я їхав в „гості" до ЗДА, і сини землі великого Вашинґтона, що в останню війну жертвенно і героїчно обороняли незалежність своєї батьківщини, знають, які еміґранти для їх бажані. І смішно було б, коли б я обурювався проти когось, що роблять безнадійною мою еміґрацію.

Але я маю право (і тільки дякуючи американській демократії, я його отримав) протестувати, що мене і багато таких, як я, незаслужено і безпідставно поставлено в такі рамки, що ми не можемо тепер еміґрувати ні до Канади, ні до іншої демократичної держави. Кожна країна неохоче дає притулок тим, що з тих чи інших причин затримані є еміґрації до ЗДА.

Я не хочу вмирати без зброї в руках!

Серед еміґрації стихійно, або ворожими чинниками в останній час поширюються чутки, що на випадок війни СССР з ЗДА, всі колишні громадяни СССР будуть інтерновані так, як в останню війну були інтерновані німецькі громадяни. Така інтерпретація фактів шкідлива для ЗДА, бо її використають комуністи, залякуючи своїх рабів. Гітлер своєю політикою переслідування тих, що потрапляли до нього в полон, зміцнив фронт проти себе.

Інтерпретатори закону можуть мене не допустити до ЗДА, але мене без підстав ніхто не може підозрівати, що я „ісповідую" ідеологію большевизму, що поширює загибель модерної цивілізації і копає яму під святими ідеями християнства.

Я відчуваю глибоку образу. Я в обороні людської гідности, в обороні таких як я, і подібних на мене, оголошую безоглядну шостиденну голодівку.

Всіх братів-скитальців прохаю зберігати спокій, витривалість і послушність у виконанні всіх еміґраційних законів, розпоряджень і постанов. І це для мене буде нагодою за мій вчинок.

Помилитесь всі ті, що думаєте, що я збіраюся грати ролю мученика чи ставити себе в позу містика. Я далекий від того, щоб викликати до себе жаль добрих серцем людей. Мій відкритий лист і мій вчинок (клянусь перед Провидінням!) диктовані тільки вірністю людській гідності, тільки пошаною до американської демократії, тільки непримиримою ненавистю до сталінської деспотії, якої ще не знала історія людства!

3. 3. 1951.

Лев Орлигора-Силенко

(Lev Orlyhora (Sylenko), Augsburg-Hochfeld, Richthofenstr. Block 18-8-6.)

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ІМПРЕЗА В СЕТОН ГОЛЛ ЮНІВЕРСИТІ В НЮАРКУ

Нюарк, 8. березня. — В Сетон Голл Юніверситі в Нюарку вперше в його майже столітній історії впроваджено студії української мови і культури на рівні з іншими предметами. Навчання веде д-р Теодор Мацьків, стараннями і заходами якого це навчання, з якого тепер вже користає 12 студнетів і студенток, теж зорганізовано. В найближчу суботу, 10-го березня, в год. 2-гій після полудня ці студенти влаштовують в Сетон Голл Юніверситі, Урбан Дивіжен, при 40 Клінтон Ст. (Брод і Маркет Ст.) окреме Шевченківське Свято, на яке запрошують теж місцевих і довколишніх громадян.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, подає своїм членам до відома, що побір обезпеченевих складок і полагоджування всяких справ відділу, відбуватиметься на протязі 1951 року кожного місяця в третю неділю, від год. 12-тої до 2-гої в Українськім Клюбі при 847 N. Franklin St. Частіший побір складок, тобто в кількох неділях в місяці, з огляду на брак місця в Українськім Клюбі є на дальше не можливий. Члени, які в означеному часі не можуть з певних причин прибути до Клюбу, можуть вплатити свої складки в секретаря Відділу, однак не пізніше як 20 дня кожного місяця. Члени, які мешкають поза Филаделфією, можуть надальше вплачувати свої складки при помочі поштових переказів. Побору складок способом домових збірок, з огляду на фізичну неможливість і велику витрату часу та коштів обізду, переводити не можемо. Ми просимо всіх наших членів придержуватись означеного способу вплачування складок, не зволікати і не впроваджувати свого обезпечення в стан залеглости, бо це утруднює нам працю, а дальше може бути прикрою і непотрібною перешкодою в реалізації обезпечення. — Р. Дяків, предс.; О. Бакай, секр.; Р. Семків, скарбник.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. березня, в церковній галі при Сусекс і Грін вул., о год. 7:30 ввечорі. Проситься членів прибути і вирівняти свої вкладки. — Уряд.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 10. березня, в Домі Укр. Горожан на Wakeling St. Початок 7 год. ввечорі. Проситься довгуючих членів вирівняти вкладки. — Т. Радинський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членниць, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. березня, в год. 5-тій пополудні, в парафіяльній галі, 305 Гудсон Еве. Присутність всіх членниць обовязкова. Просимо нових іміґранток вступити до нашого жіночого відділу і спільно працювати для нашої організації і нашого поневоленого народу. — За уряд: К. Шурґот, предс.; Х. Вялецька, кас.; С. Гунька, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, подає всім своїм членам до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го березня, в год. 1:30 пополудні, в відділовій галі під ч. 697 Глинвуд Еве. На ті збори проситься всіх членів прийти тому, що є дуже важні справи до полагодження. — Уряд. від. 276.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Гемтремк, Миш.: До збірки з Свят-Вечору, проголошеної в числі 45 „Свободи" додати, що зложили ще по $1: І. Хомяк, пн. Мелимуки, Українець, Дзісяк, І. Макар, О. Захарків, І. Захарків, Д. Гольчевський, Климишин, Р. Дацко, О. Попель, І. Голик, І. Мороз, Березовська, Марковська, Герула.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2546. Просто з приємаючої рички.

HEARING A RUSTLING OVERHEAD, TARZAN LOOKED UP AND SAW SEVERAL GORILLA-LIKE MEN. AS THE SABER-TOOTH SPRANG FORWARD, TARZAN WAS DRAWN SWIFTLY UPWARD.—

AN INSTANT LATER HE FOUND HIMSELF SEIZED BY TWO POWERFUL BRUTES, WHILE OTHERS GLARED FROM NEARBY BRANCHES.

THEN FROM THE CREATURE FACING HIM CAME A CRY WHICH TARZAN UNDERSTOOD:

"I AM TAR-GASH. I KILL!"

Почувши якийсь шелест над собою, Тарзан глянув угору і побачив кількох чоловіків, подібних до горила. Коли Шаблевий-Зуб скочив наперед, хтось підтягнув несподівано Тарзана вгору.

За хвилину пізніше він найшовся в обіймах двох могутніх брутів серед цікавих поглядів інших таких сотворінь з сусідніх галузей.

А з пащі малпи, що стояла проти нього далися чути слова, які Тарзан розумів:

„Я Тар-Гаш. Я вбиваю!"